

Dalsgaard: Jeg skal ikke komme dybt ind paa de Betragtninger, som det foreliggende Forslag kunde give Anledning til og jo allerede har givet Anledning til. Jeg skal ikke nærmere omtale den Katastrofe, som ligger til Grund for Lovforslaget, og endnu mindre komme ind paa at omtale Bankkrakket i Vinter. I Forbigaaende skal jeg derom dog sige, at skønt jeg erkender, at der jo nok kan findes Lighedspunkter mellem de to beklagelige Tilfælde, erkender jeg dog, at man ikke derfra, at Staten er gaaet med til at garantere de nødlidende Bankers Kreditorer mod Tab, uden videre kan drage den Slutning, at man saa ogsaa skal gaa med til at garantere overfor Sparekassens Kreditorer eller rettere erstatte dem deres Tab.

Jeg har nærmest kun bedt om Ordet for at udtale, at jeg gaar ud fra, at det foreliggende Forslag har Den sjællandske Bondestands Sparekasses Bestyrelses Tilslutning. Jeg gaar derfor ogsaa ud fra, at dets Vedtagelse ikke i allermindste Maade, hverken juridisk eller moralsk, kan forpligte Statskassen overfor Den sjællandske Bondestands Sparekasse mere, end Tilfældet er i dette Øjeblik. Ud fra disse Forudsætninger kan jeg for mit Vedkommende fuldt ud billige Forslaget. Jeg ser nemlig ikke rettere, end at Forslaget er i alle de Faktoreres Interesse, som det her drejer sig om. Man kan jo dele disse Interesser i 3 Hovedklasser: Den sjællandske Bondestands Sparekasses Debitorers Interesser, Sparekassens særlige Interesser og endelig dens Kreditorers Interesser. Hvad Debitorernes Interesser angaar, er det jo givet, at det Moratorium, her foreslaas, afgjort er i deres Favør. For saa vidt Pantdebitorernes Interesser angaar, ere disse vel egentlig ikke stærkt truede. Det værste, der kan ske for dem, er, at de kunne faa deres Laan opsagte i Overensstemmelse med den Opsigelsesfrist, som de af dem udstedte Obligationer indeholde, og at de saa skulle have andre Laan i Stedet; men dem kunne de sagtens faa; de kunne i hvert Fald faa dem i Kreditforeningerne. Desværre, hvis de skulle have disse nye Laan nu, i Løbet af en nær Fremtid, ere Kurserne ikke saa gode, som det kunde ønskes. Men paa den anden Side, hvis de tage $4\frac{1}{2}$ pCt. Laan, slippe de for større Kurstab, og der er det gode ved Kreditforeningslaan, at naar Pengeforholdene bedre sig, naar Renten falder og Kursen stiger, saa kunne Kreditforeningernes Debitorer benytte sig

deraf og komme over til en lavere Rente. Der er altsaa ikke større Ulykke i, om en Mand, som har et Sparekasselaaen, skal komme til at ombytte dette med et Kreditforeningslaan. Gennem dette Moratorium som her foreslaas, sikrer man imidlertid indtil videre Debitorerne imod at faa deres Laan opsagte. Det Tidspunkt, da de maaske skulle søge Kreditforeningslaan, bliver derved udskudt. Og eftersom Forholdene paa Pengemarkedet nu ligge for, er det den almindelige Forventning, at Kurserne snarest ville stige — saa den foreslaaede Ordning er sikkert i Debitorernes Interesse. Ordningen er selvfølgelig ogsaa i selve Sparekassens Interesse, thi hvis et saadant Moratorium ikke bliver vedtaget, er der jo ikke anden Vej for den at gaa end at gaa konkurs, og saa er dens Saga selvfølgelig ude. Det kan godt være, at der derved ikke vilde ske nogen større Samfundsulykke. Jeg er tilbøjelig til at tro, at Den sjællandske Bondestands Sparekasse i Henseende til sin Organisation og Virkemaade har været noget gammeldags, og at Administrationen har været noget vidtløftig med disse mange Kontorer med Kontordagsbestyrere osv. I hvert Fald, saa vidt jeg har lagt Mærke til, er Princippet ikke blevet optaget i videre Omfang andre Steder. Men da jeg har set, at Sjællænderne tilsyneladende lægge megen Vægt paa at holde Sparekassen i Live, vil jeg gerne — indenfor rimelige Grænser — bidrage mit til, at dette kan ske, og derfor, da Moratoriet giver den eneste Mulighed for, at Sparekassen kan have Chance for at kunne faa en Fremtid, er Forslaget ogsaa særdeles godt i saa Henseende. Jeg ser heller ikke, at Moratoriet kan komme til at stride mod Kreditorernes Interesser. Den i Øjeblikket for Kreditorerne værste Følge af Misèren er jo denne, at de ere afskaarne fra den fulde Dispositionsret over den ikke tabte Del af deres Sparekasseindskud. Det er ogsaa en ganske alvorlig Kalamitet for dem, i alt Fald for mange af dem, det er der ingen Tvivl om. Men selv om Moratoriet ikke bliver vedtaget, ville Sparerne dog i længere Tid være afskaarne fra at faa den fulde Dispositionsfrihed over deres Midler, og jeg er ikke sikker paa, at den Tid, de ikke have den fulde Raadighed, bliver forlænget ved Moratoriet. I alt Fald, hvis dette fører til, at Sparekassen kan fortsætte sin Virksomhed, vil det i Virkeligheden ogsaa medføre, at Sparerne hurtigere end ellers muligt kunne faa Dispositionsret over deres Formue. Derfor synes jeg ogsaa, at det er fuldt forsvarligt